

Ni dovolj, da odpadke predamo Kitajcem

Novih sežigalnic ne bo, prav lahko pa se nam zgodi, da bomo nekoč morali odkopati stara odlagališča in iz njih pobrati – surovine.

Manca Borko Grimšič, DATA d. o. o.

Letos bi lahko v Sloveniji na odlagališča odložili že manj kot desetino vseh odpadkov, ocenjuje Igor Petek, pomočnik direktorja v ljubljanskem javnem podjetju Snaga. Z obratovanjem je od leta 2014 že začelo vseh šest regijskih centrov za ravnanje z odpadki, najkasneje letos pa bi se morale vanje vključiti vse slovenske občine, ki se do sedaj še niso. »Slovenija ima realne možnosti, da odloži manj kot pet odstotkov odpadkov v enem letu,« izpostavlja Petek.

V minulih letih je bil na področju ločenega zbiranja in predelave odpadkov v Sloveniji narejen ogromen korak naprej, potrjujeta tako sogovornik kot statistika. Če smo v Sloveniji še leta 1995 predelali le dva odstotka vseh komunalnih odpadkov, smo jih v letu 2014 že 42,7 odstotka. Del preostanka se je odložil na odlagališča, del sežgal. A novih sežigalnic ne bo. »Ideja sežigalnic se je izpela,« pravi Petek.

Svetovalec posloводства v mariborskem komunalnem podjetju Snaga Branko Kosi se z njim strinja. »Če napravo zgradimo, jo moramo uporabljati 30 let,« pravi, to pa pomeni tudi veliko količino odpadkov. Vse nove usmeritve pa so usmerjene v predelavo in v to, da se material, ki je bil iztrgan zemlji, čim bolj in čim večkrat izkoristi.

Predelati moramo doma

Po optimizaciji ločenega zbiranja odpadkov in dograditvi sortirnic, zdaj oba sogovornika vidita naslednji korak v povečanju domače predelave odpadkov. Koliko odpadkov morajo predelati, bo državam zapovedal tudi novi sveženj ukrepov Evropske unije.

»Ni dovolj, da odpadke ločeno zberemo in jih predamo Kitajcem, nam pa primanjkuje surovin,« slikovito opisuje Kosi. Cilj je krožno gospodarstvo, kjer se skrajšajo poti odpadkov do ponovne uporabe surovin. Po oceni obeh sogovornikov se doma predela premalo odpadkov, v prihodnjih letih pa bi se lahko delež bruto domačega proizvoda, ki izhaja iz predelave smeti, povečal iz 1,8 odstotka BDP tudi na tri odstotke BDP, pravi Petek. Če do tega ne bo prišlo, bi nam lahko, ocenjuje Kosi, v Evropi pričelo že leta 2020 primanjkovati surovin.

Po mnenju obeh bomo večjo predelavo odpadkov v surovine v prihajajočem obdobju lahko dosegli z reguliranjem podaljšane odgovornosti proizvajalcev različnih smeti oziroma izdelkov. V najboljšem primeru ta ne bo več prenesena na komunalna podjetja, ampak bo na primer proizvajalec pralnih strojev po iztrošenju pralni stroj vzel nazaj in ga predelal.

Cilj: zbrati prav vse, kar se lahko predela

Vse naštetu pa prinaša nove izzive tudi komunalnim podjetjem za zbiranje in predelavo odpadkov. Veliko energije trenutno usmerjajo v sortirnice mešanih komunalnih odpadkov, v delovanje lastnih kompostarn za biološke odpadke in v to, kako ločeno zbrati prav vso embalažo oziroma materiale, ki se jih lahko predela, kot sta na primer les in stiropor.

Ker trenutno sistem plačevanja zbiranja komunalnih odpadkov temelji na plačilu za prevzem mešanih komunalnih odpadkov, bodo morali domisliti tudi nov način plačevanja. S starimi odlagališči bodo morali kljub vsemu upravljati še najmanj trideset let in to tudi financirati. »A pri pridobivanju primarnih virov se nam lahko zgodi, da jih bomo morali spet odpreti in uporabljati surovine iz njih,« pravi Petek. To se je že zgodilo na Japonskem, kjer so iz delov odlagališč že pričeli z izkopavanjem kovinskih oksidov. gg

»Razdalje v krožnem gospodarstvu se bodo morale zmanjšati.«

Igor Petek, JP Snaga

50 odstotkov (najmanj) ponovno uporabljenih ali predelanih odpadkov iz gospodinjstev želi Evropska unija doseči do leta 2020.

Foto: JP Snaga

Ob recikliranju odpadkov komunalna podjetja napore vlagajo tudi v povečanje ponovne uporabe starih izdelkov. Ko se bodo v to bolj celovito vključili tudi proizvajalci, bomo predmete morda samo še najemali.